

Тема 1. ГЕРОНТОПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА

1. Що є предметом вивчення геронтопсихології?
2. У чому відмінність між геронтопсихологією і геронтологією в погляді на процес старіння?
3. Що є метою геронтопсихології?
4. Проаналізуйте завдання геронтопсихології.
5. Які українські вчені є у витоків розвитку науки про старість?
6. Обґрунтуйте теоретико-методологічні положення сучасної геронтопсихології.
7. Яким чином взаємопов'язані акмеологія і геронтопсихологія?
8. Проаналізуйте зв'язок геронтопсихології з психологічними науками.
9. Проаналізуйте зв'язок геронтопсихології з науками про старість.
10. Охарактеризуйте зв'язок геронтопсихології з біологічними і медичними науками.
11. Охарактеризуйте зв'язок геронтопсихології з соціальними науками.
12. Які методи дослідження застосовує. Сучасна геронтопсихологія.
13. Які проблемні моменти можуть виникати при реалізації діагностичного дослідження психологічних особливостей літніх осіб?
14. Обґрунтуйте особливості застосування лонгітюдного методи у встановлення психологічних особливостей старіючої людини.
15. Проаналізуйте етапи розвитку науки про старість і старіння.
16. Який вплив на розвиток геронтопсихології має діяльність Інститут геронтології НАМН України?
17. На яких аспектах старіння зосереджують увагу біологічні теорії?
18. Які є групи біологічних теорій старіння?
19. На яких аспектах старіння зосереджують увагу соціологічні теорії?
20. Які є напрямки соціологічних теорій старіння?
21. На яких аспектах старіння зосереджують увагу психологічні теорії?

Тема 2. СТАРІСТЬ ЯК ЕТАП РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ

1. Чому старість окремі науковці порівнюють з дитинством?
2. У чому відмінність старості від старіння?
3. Чому старість з точки зору культурно-історичного розвитку людства – один із наймолодших періодів?
4. Проаналізуйте причини активізації інтересу в суспільстві до психологічних проблем старості.
5. У чому полягає специфіка соціальної ситуації розвитку у старості?
6. Обґрунтуйте закономірності психічного розвитку у старості.
7. Що означає варіативність психічного розвитку старіючої людини?
8. Проаналізуйте механізми розвитку особистості у старості.
9. Які є погляди на проблему провідної діяльності у пізній дорослості?
10. Що складає новоутворення в розвитку особистості у старості?
11. Проаналізуйте компоненти старіння.
12. Охарактеризуйте види старіння.
13. Порівняйте особливості нормального і патологічного старіння.
14. Які аспекти зумовлюють складності у визначенні періодизацій психічного розвитку у старості?
15. Порівняйте різні періодизації психічного розвитку у старості.
16. У чому полягає сутність кризи літнього віку?
17. Які чинники зумовлюють кризу літнього віку?

18. Що є останньою критичною подією в житті людини?

Тема 3. АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ ЛІТНЬОГО ТА СТАРЕЧОГО ВІКУ

1. Коли починається старіння організму людини?
2. Як старіє м'язова система організму?
3. Що це таке саркопенія?
4. Які зміни відбуваються з імунною системою організму у старості?
5. Чому людина у старості здається нижчою?
6. Що відбувається із серцево-судинною системою людиною у старості і як це відображається на психічному стані?
7. Охарактеризуйте зміни у зовнішності старіючої людини.
8. Які є статеві особливості старіння людини?
9. Проаналізуйте чинники виникнення соматичних хвороб у старості.
10. Охарактеризуйте порушення здоров'я та хвороби у старості.
11. У чому специфіка старіння нервової системи?
12. Як частина мозку людини старіє першою?
13. У чому виявляється гетерохронність індивідуальна своєрідність фізичного і психічного старіння?
14. Як старіють представники різних типів темпераменту?
15. Як впливають анатомо-фізіологічних особливостей старої людини на її психічний стан?
16. Проаналізуйте психологічні причини та чинники збереження здоров'я у віці пізньої дорослості.

Тема 4. ВІКОВІ ЗМІНИ ОСОБИСТОСТІ У СТАРОСТІ

1. Які чинники впливають на особистість у старості і зумовлюють якість її життя?
2. Охарактеризуйте умови, які не забезпечують повноцінного, адаптивного розвитку у старості.
3. Проаналізуйте специфіку когнітивної підсистеми психіки особистості у старості.
4. Проаналізуйте специфіку регулятивної підсистеми психіки особистості у старості.
5. Проаналізуйте специфіку комунікативної підсистеми психіки особистості у старості.
6. Які є підходи до проблеми стабільності особистості у старості?
7. Чому у старості може зростати егоцентричність?
8. Проаналізуйте чинники динаміки емоційної сфери у старості.
9. Які негативні емоційні стани властиві людям цього віку?
10. Обґрунтуйте умови позитивного життєвого смислу у старості.
11. Що відбувається з осмисленість життя у пізньому віці?
12. Як змінюється уявлення про себе старіючої людини?
13. Проаналізуйте чинники, котрі підтримують стабільність самооцінки в похилому віці.
14. Обґрунтуйте явище вітаукту.
15. Охарактеризуйте особливості психологічного благополуччя старіючої людини.
16. Які чинники зумовлюють задоволеність життям у старості?

Тема 5. ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ В ЛІТНЬОМУ ТА СТАРЕЧОМУ ВІЦІ

1. Які є підходи до динаміки інтелекту в пізній дорослості?
2. У чому виявляється гетерохронність інтелектуального розвитку у старості?
3. Проаналізуйте компенсаторні механізми зниження інтелектуальної діяльності у старості.
4. Охарактеризуйте чинники зниження інтелектуальної діяльності у віці пізньої дорослості.
5. Які причини найбільше зумовлюють деградацію когнітивної сфери сучасних літніх українців?
6. У чому відмінність між флюїдним і плинним інтелектом і яка їхня динаміка у старості?
7. Яка можлива компенсація вікових інтелектуальних змін?
8. Проаналізуйте чинники, які найбільше зумовлюють деградацію інтелектуальної сфери у старості.
9. Проаналізуйте роль спогадів в огляді життя у старості.
10. Як змінюється мовлення у старості?
11. Як змінюються процеси пам'яті у старості?
12. Що відбувається з увагою у старості?
13. Охарактеризуйте особливості уяви, творчої продуктивності та їхню роль в успішному старінні.
14. Що це таке мудрість?
15. Як розвивати творчий потенціал особистості в період пізньої дорослості?

Тема 6. ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ ТА СПІЛКУВАННЯ В ПІЗНІЙ ДОРΟΣЛОСТІ

1. Яке значення міжособистісні стосунки мають у житті старої людини?
2. Проаналізуйте специфіку міжособистісного спілкування осіб пізнього віку.
3. Як спілкування у старості впливає на емоції людини, на її здоров'я?
4. Охарактеризуйте напрямки міжособистісного спілкування літньої особи.
5. Проаналізуйте динаміку міжособистісних стосунків у різні періоди старості.
6. Обґрунтуйте зміст емоційного, когнітивного і поведінкового компонентів міжособистісного спілкування людини на етапі старості.
7. Охарактеризуйте зовнішні чинники міжособистісного спілкування осіб віку пізньої дорослості.
8. Охарактеризуйте внутрішні чинники міжособистісного спілкування осіб віку пізньої дорослості.
9. Які чинники впливають на сімейні стосунки старих осіб?
10. У чому полягає зміст явища інкорпоризація старих?
11. Проаналізуйте наслідки такого явища, як синдром спустошеного гнізда.
12. Обґрунтуйте проблему насильства щодо літніх членів родини.
13. Як змінюються взаємини подружжя у старості?
14. Проаналізуйте причини самотності старих людей.
15. Які психологічні наслідки важких утрат у старості?

16. Проаналізуйте динаміку міжособистісних стосунків старих людей в умовах спеціальних закладів.

Тема 7. СТАРІЮЧА ЛЮДИНА В СУСПІЛЬСТВІ

1. Чому проблема адаптації актуалізується у старості?
2. Проаналізуйте чинники, які зумовлюють місце старіючої людини в суспільстві.
3. Обґрунтуйте проблему необхідності побудови соціального капіталу у зрілості для успішної старості.
4. Проаналізуйте психологічні наслідки постарішання населення.
5. Що складає сутність соціальної адаптації старіючої людини?
6. Чому постає проблема ресоціалізації у старості?
7. Які чинники зумовлюють процес адаптації особистості до похилого віку, становища пенсіонера?
8. Охарактеризуйте наслідки неадаптованості людини похилого віку до соціальних змін.
9. Проаналізуйте стратегії пристосування особистості до старості.
10. Яка специфіка життєвої компетентності осіб літнього віку?
11. Чому необхідно готуватися до виходу на пенсію?
12. Які чинники впливають на ставлення літніх людей до роботи.
13. Які стереотипи про старість найбільш поширені у нашому суспільстві.
14. Як відрізняється ставлення до старості у людей різного віку?
15. Проаналізуйте явище ейджизму, його типи.
16. Охарактеризуйте прояви прямого і непрямого насильства до старих осіб.
17. Що складає сутність геронтологічного еб'юзінгу?
18. Як змінювати ставлення суспільства до старих осіб?

Тема 8. ПСИХІЧНІ ПОРУШЕННЯ І СТАРІННЯ

1. У чому відмінність психічних хвороб старості від «молодіжних захворювань»?
2. Як соматичні хвороби впливають на виникнення психічних порушень у старості?
3. Які є прямі причини зниження інтелекту старих людей?
4. У чому полягає специфіка хвороби Альцгеймера як прямої причини зниження інтелекту у старості?
5. Як судинні ураження мозку відображаються на зниженні інтелекту старих осіб?
6. Які є непрямі причини зниження інтелекту старих людей?
7. Як рівень освіти пов'язаний із зниження інтелекту у старості?
8. Як бідність людини пов'язана із зниження інтелекту у старості?
9. Як неконтрольоване вживання ліків пов'язане із зниження інтелекту у старості?
10. Чому зловживання алкоголем є небезпечним для психологічного розвитку старіючої людини?
11. Як на когнітивний розвиток впливають психотравмуючі ситуації у старості.
12. Охарактеризуйте старечі деменції.

13. Проаналізуйте особливості виникнення функціональних старечих психозів.
14. Обґрунтуйте особливості прояву неврозів у пізньому віці, чинники їхнього виникнення.
15. Охарактеризуйте симптоматику прояву депресій, марень у старості, іпохондричної фіксації на старечих хворобах.
16. Які є органічні захворювання головного мозку у старості?

Тема 9. СОЦІАЛЬНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗІ СТАРИМИ ЛЮДЬМИ

1. У чому полягає мета психологічної допомоги старіючим людям?
2. Якими знаннями повинен володіти психолог, який працює з літніми людьми?
3. Проаналізуйте специфіку психосоціальної допомоги особам пізнього віку.
4. Як ставляться літні люди до надання їм психологічної допомоги?
5. У чому полягають особливості психодіагностичної роботи психолога з літніми людьми?
6. Охарактеризуйте специфіку психопрофілактичної роботи зі старими людьми.
7. Охарактеризуйте специфіку психоконсультативної роботи зі старими людьми.
8. Охарактеризуйте специфіку психопрофілактичної роботи зі старими людьми.
9. Охарактеризуйте специфіку психотерапевтичної роботи зі старими людьми.
10. Які види психотерапії доцільно застосовувати у роботі з літніми людьми?
11. Охарактеризуйте специфіку психопрофілактичної роботи зі старими людьми.
12. Які є види консультування літніх осіб?
13. Які особливості застосування тренінгу у роботі з літніми людьми?
14. У чому полягає психологічна специфіка надання допомоги літніх особам у територіальних центрах?
15. Як необхідно готувати людину до професійної роботи зі старими людьми?
16. Які особливості необхідно ураховувати, організовуючи діагностику літніх осіб?